

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 48

Maribor, četrtek 27. februarja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Interesi naše agrarne politike,

ki bo morala v naši državi kot v prvi vrsti agrarni zemlji že za dolgo, dolgo dobo biti merodajna, so danes nedvomno v tesni zvezi z interesi velike Privilegirane agrarne banke, ki je tekom kratkega časa svojega poslovanja vrgla med kmetijski narod blizu pol milijarde cenenih kreditov. Zato je naravno, da se zavodu, ki je za naše kmetisko prebivalstvo velikega pomena — morda v Sloveniji direktno niti ne v tako velikem obsegu, kakor v drugih delih države, kakaj Slovenija ima svoje sijajno razvito kmetisko zadružništvo! —, posveča velika pažnja tudi s strani vlade in kralja samega. Baš te dni je kralj na predlog ministra za kmetijstvo podpisal nov zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o Priv. agrarni banki z dne 16. apr. 1929. Z novim zakonom se delokrog banke znatno razširi in z mnogimi novimi določbami se bo skušalo odstraniti ovire, ki so doslej bile na potu uspešnemu udejstvovanju banke. Razširile so se pravice banke glede sprejemanja vlog na tekoči račun, podaljšal se je rok za vplačilo deinic, povečale so se pravice in dolžnosti predsednika banke, spremenile so se določbe glede pravic in dolžnosti komisarija banke, oprostitve od državnih in samoupravnih taks so se znatno razširile, istotako določbe glede davčnih in taksnih ugodnosti zadružnih organizacij kmetovalcev pri poslih s Priv. agrarno banko itd.

Iz tega vidimo, da vlada uvideva vedno bolj veliki pomen Priv. agrarne banke, ki je že v kratkem času poslovanja dosegla znatne uspehe zlasti v krajih, kjer dotlej kreditno zadružništvo sploh ni bilo razvito ali pa le v zelo nedostatni meri, tako da so bili kmetje na milost in nemilost izročeni raznim »zeleniščem«, oderuhom in političnim eksploatacijskim, ki so potrebe kmetijskega naroda v pogledu kreditov izrabljali na eni strani v upravno sramotno izkoriščanje v materialnem, na drugi strani pa tudi v političnem pogledu. Naravno je, da je baš iz teh vrst izhajala neprestano najgrša gonia proti Priv. agrarni banki, ki ima namen in nalogo, da na pravi konec zelenišča, oderuštvo bodisi posameznikov bodisi tudi brezvestnih zavodov. To je tudi povdaril predsednik Priv. agrarne banke dr. Bogdan Markovič na zadnji seji upravnega odbora, ki je naglasil, da se pojavljajo na dovoljeni in nedovoljeni način agitacije proti Priv. agrarni banki in da se zanaša zmeda v nepoučeni svet z namenom, škodovati ugledu banke in porušiti njeno moralno situacijo. Ta akcija izhaja od ljudi, ki sta jim obstoj Priv. agrarne banke in njeno delo za dobrobit kmetovalcev pokvarila račune in oškodovala njihove sebične materialne interese; od strani zeleniščarjev, takozvanih denarnih zavodov in privatnikov, ki lahko žive na račun kmeta in brezdušno izkoriščajo njegov težavni položaj; končno od onih, ki bi radi v Priv. agr. banki videli povsem druge namene in namere

Tardieu - Poincaré - ali volitve?

POGAJANJA ZA SESTAVO NOVEGA FRANCOSKEGA KABINETA BODO TRAJALA VEČ DNI. — MOŽNOST RAZPUSTA PARLAMENTA.

PARIZ, 27. februarja. Po konzultiranju vodilnih parlamentarnih osebnosti, med katerimi je bil tudi Poincaré, je predsednik republike Doumergue, povelj včeraj popoldne bivšemu ministrskemu predsedniku Tardieu-u mandat za sestavo nove vlade. Novi mandatar bo z ozirom na vladajoče razpoloženje v burbonski palači polzkušal sestaviti vlado republikanske koncentracije. V ostalem pa je prevzel Tardieu mandat le pod pogojem, da ga bo podpiral Poincaré, v kar je ta tudi privolil in baje celo izjavil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da pomaga rešiti krizo in tako obvarovati Francijo izgube zunanje-političnega prestiža.

Tardieu je sicer trenutno vse prej kot optimist. Po njegovih včerajšnjih posvetovanjih z Briandom, Maginotom in Herriotom je izjavil novinarjem, da bodo pogajanja za sestavo novega kabineta trajala dalj časa, kakor običajno, ker

hoče popolnoma razčistiti položaj in sestaviti vlado, ki bi mogla v daljšem terminu rešiti vse važnejše naloge. Pogajanja bodo trajala zato najbrže do nedelje oziroma do srede prihodnjega tedna. Uspeh Tardieua je odvisen za enkrat od stališča radikalnih socialistov. Sodeč po sedanjem stanju razpoloženja, radikalni socialisti ne odklanjajo ideje široke koncentracije, vendar pa stavljajo za to gotove pogoje. Eden njihovih glavnih pogojev je, da naj prevzame predsedništvo bolj avtoritativna oseba kakor je Tardieu, pri čemer mislijo seveda na Poincaréja.

Kljub ugodnemu razpoloženju za koncentracijski kabinet pa vesti o razpisu novih volitev še niso umolknele. Tudi predsednik republike Doumergue je o priliki konzultacij čisto jasno namignil parlamentarcem, da bo v skrajnem slučaju prisiljen, da razpusti sedanji parlament in razpiše nove volitve.

Macdonald v stiski

DELAJSKI VLADI GROZI JUTRI PRI GLASOVANJU O RUDNIŠKEM ZAKONU VELIKA NEVARNOST.

LONDON, 27. februarja. Jutri se bo vršilo za vlado kritično glasovanje o rudniškem zakonu, ki je zadet pri liberalcih na najhujši odpor. Ker zakon odklanja tudi konservativci, ki se kot zastopniki lastnikov rudnikov itak ne morejo navduševati zanj, grozi jutri vladi nevarnost poraza. Da se prepreči kriza, je imel včeraj Macdonald daljšo konferenco z vodjo liberalne stranke, Lloydom Georgeom. Vendar pa so se vsi polzkušili Macdonalda, da bi pridobil liberalne glasove za rudniški zakon, izjavili.

Opozicija bo jutri v spodnji zbornici najbrže kompaktno glasovala proti delavski vladi. Ako boste obe opozicijski stranki, liberalci in konservativci, polnoštevilno glasovali proti vladi, potem bi bila Macdonaldova vlada že zanečatenata. Ker pa nobena od teh strank nima interesa, da bi vrgla delavsko vlado v sedanjem trenutku in omogočila nove volitve, bode najbrže proti vladi glasovalo le 200 konservativcev, 8 liberalcev pa za vlado. Vlada bi imela v tem primeru 20 glasov večine. Obe stari opozicijski stranki vesta namreč prav dobro, da

bi se pri novih volitvah razvil oster boj z novo od Beaverbrocka ustanovljeno državno stranko in da bi vrh tega delavska stranka pri volitvah izvojevala veliko zmago nad vsemi drugimi strankami.

LONDON, 27. februarja. Sir Robert Horne je imel včeraj v ustavnem klubu, trdnjavi konservativcev, senzacionalen govor o novi angleški državni stranki. Horne je v vseh pogledih odobral politiko in program nove stranke. Njegove izjave so vplivale v vrstah starih konservativcev naravnost porazno.

Smrtna nesreča znanega gorskega vodnika

CURIH, 27. februarja. 68letni švicarski vodnik, Hermann Perreu, ki je bil že 140 krat na Matterhornu, je vodil v ponedeljek neko damo iz Lucerna na goro Breithorn. Na povratku se je vdrla neka snežna plast in sta oba zdrčala v prepad. Druge kolone, ki so opazile padec, so ju skušale sicer rešiti, a so bile vrvi prekratke. Rešilna ekspedicija je našla oba že mrtva.

Debeli ali mastni četrtek,

imenovan po starem izročilu »mali fašenk« ali »mali Pust«, se imenuje zadnji četrtek pred oficijelno Kurentovo »slavo«, ki spada po stari cerkveni orderbi vsako leto na torek, kateremu sledi pepelnica, dan skrušenosti, posta in pokore. — Na deželi pa tudi v mestih je debeli ali mastni četrtek v takih časih, da ima v kulinarinem pogledu značaj velikega praznika. Ta dan »mora« priti na vsako mizo kos mastne svinjine. Ponekod pečejo krofe, mastne gibanice, špehove štruklje in slične dobrote, ponekod imajo »furež«, ponekod pa recitirajo resignirano pohorsko rečenico »Či keka mastnega, sama roda koža!« — Zanimivo pa je, da ima isto »šaržo« tudi četrtek po — Pustu!

Vsled želodčnega krča v nezavest padla je včeraj pop. ob 17. uri med delom v tovarni Thoma 40letna tkalka Ana Rojs iz Majstrove ulice. Rešilni avto jo je prepeljal v bolnico.

Zopet žrtev lahkomišelnosti in alkohola.

19letni posestniški sin Ivan G. iz Lajtersberga je včeraj popoldne dvignil v Posojilnici za svojo mater 7000 Din. Zavil je v neko gostilno, kjer se mu je pridružilo neznano dekle. Zvabilo ga je v razne gostilne, kjer sta popivala, tako, da je fant že tekom popoldanskih ur postal tako pijan, da ga je ljubezniva tovarišica spravila spat k »Zlatemu konju«. Ko se je fant čez nekaj ur prebudil, je videl, da mu manjkajo trije tisočaki. Ker so nekatere osebe videle fanta popivati v družbi dekleta, katero so poznale, se je posrečilo policiji, da je ob 1. uri ponoči v kavarni Kosovo aretirala 23letno Barbaro Markež, doma iz Sv. Lenarta v Slov. gor., ki se že delj časa klati po Mariboru. Imela je na sebi že novo obleko in plašč, kar vse si je še sinoči nakupila. Dekle tatvino seveda tajni in pravi, da ji je fant kar naprej dal za ljubezen 450 Din.

Pozor pred goljufivimi agenti!

Na tukajšnje policije prihajajo vedno nove pritožbe proti nekemu agentu iz Nemčije, ki je pri raznih tveganjih izrabil znatne zneske kot naplačila za povečanje slik in sicer za tvrdko Samson & Co., odnosno Kurt & Dietl v Münchenu, češ, da je to ena in ista tvrdka. Ker slik od nikoder ni bilo, so se nekateri naročniki obrnili s pismi na navedene avrdke, toda vsa pisma je pošta v Münchenu vrnila s pripombo »Firma erloschen«. Dotični agent pa še baje vedno zbira naročila po Sloveniji, zato svarimo ljudi, Sploh se čudimo, da se še vedno najdejo ljudje in celo velike tvrdke, ki takim sleparjem nasedajo.

nego one, ki so v interesu i naroda i države. Vsekakor ostre in značilne besede, ki morajo nedvomno imeti realno ozadje, ker bi sicer ne bile izrečene s takšno trdno odločnostjo. Ni pa tudi nobena tajnost, da so se s strani ljudi, ki jih tako v splošnem citira g. dr. Markovič in od katerih mnogi zavzemajo ugledne položaje, pletle intrige v tej smeri, da bi banka prešla v roke ljudi, ki bi jo eksploatirali v svoje osebne materialne in politične namene. Ako je predsednik banke presegal te intrige, mu mora biti naš kmečki narod samo hvaležen.

Toda dr. Markovič je ob tej priliki opozoril tudi še na drugo plat vprašanja, na one, ki so neposredni interesi za posle agrarne banke, ki jo pa s svoje strani tudi oškodujejo. Na adresu naših kmetovalcev in zadružništva je šel nje-

gov opomin, naj ne bo nihče lahkomišeln pri zadolževanju, zlasti pa, naj vsakdo, ki dobi kredite, iste tudi res uporabi za napredek svoje zemlje in proizvodnje. Tudi je dr. Markovič posebej opozoril na nujnost čim večkratne revizije kmetijskih zadrug in njihovih zvez, ker so v mnogih zadrugah prilike, ki onemogočajo, da bi se preko njih na idealnejši in hitrejši način izvajalo kreditiranje našega kmetijstva v smeri velikih ciljev Priv. agr. banke in naše celokupne agrarno-ekonomske politike. Iz poslovanja zadrug treba izločiti vse eksperimente in tudi osebnosti, ki v zadružništvo ne spadajo ali pa so se zadržale vanj v prvi vrsti iz negativnih razlogov.

Predsednik Priv. agrarne banke je — kakor vidimo — govoril odkrito in jasno. Prav je tako in nedvomno ie. da so

prišle njegove besede ob pravem času, ko se baš tudi pripravljajo novi zadružni zakon, ki naj v zvezi z drugimi zakoni, kojih namen je pospeševanje kmetijstva, pripomore v veliki akciji za napredek našega kmetijstva v zvezi z vprašanji industrijalizacije ter pravične in smotrene uporabe naših velikih narodnih kapitalov, ki leže v bankah in hranilnicah, ne da bi služili interesom naroda in njegovega gospodarstva tako, kakor je to potrebno v agrarni državi. Tudi slovensko kmetijstvo ima na vprašanjih Priv. agrarne banke svoj interes, ker je jasno, da bo moralo tudi naše kmetisko zadružništvo imeti svojo močno oporo v Priv. agrarni banki, iz katere morajo tudi k nam prihajati sredstva za pospeševanje in napredek našega kmetijstva.

Postojna po 12. letih Italijanske okupacije

POSTOJNA NEKDAJ IN SEDAJ. — PRISELJEVANJE ITALIJANOV. — JAVNA DELA NA RAČUN OBČINE. — OBISK JAME IN SLOVENSKI OBRTNIKI.

Med slovenskimi mesti je bila Postojna do italijanske okupacije brez dvoma najbolj čisto slovenska in najbolj narodno zavedna. Tu ni bilo nikakršne, tudi ne najmanjše narodne manjšine in meščani po ogromni večini sploh niso znali nobenega drugega jezika razven svoje materinščine. Tu je bila ustanovljena tudi prva zares popolnoma slovenska meščanska šola in postavljen je bil na Glavnem trgu lep spomenik pesniku Miroslavu Vilharju z napisom: »Čujte gore in bregovi, da sinovi Slave smo!« Taka je bila Postojna, po vsem svetu znana po svoji jami, do italijanske okupacije l. 1918. Kdor pa pride danes, po dvanajstih letih v italijansko Postumio, mora dobiti vtis, da je prišel naravnost v srce Italije, v kako manjše mesto v bližini Milana ali Rima.

Nikjer in nikoder ni najmanjšega znaka, da tod prebivajo Slovenci in da je to mesto še pred 12 leti bilo najčistejše slovensko mesto. Slovenskih šol ni več, ni več slovenskega napisa in ni več spomenika Miroslava Vilharja na Glavnem trgu. Ko stopiš v gostilno, kjer so ti bili poprej znani vsi, od gostilničarja do poslednjega gosta, te pozdravijo z »Buon giorno« in govorijo s teboj italijansko. Isto pa doživiš tudi v trgovini, trafikli, pri brivcu, kamorkoli stopiš in kamorkoli se obrneš. Le v skritem kotu, skoraj le na štiri oči, ti znanec še plaho stisne roko in govori s teboj slovensko. Italijani so tu opravili delo, ki je za nas nepojmljivo. Če pa si ogledamo razvoj, ki je privedel do tega, nam vse to postane le razumljivo.

Po določitvi meje med Italijo in Jugoslavijo je postala Postojna obmejno mesto in najvažnejša obmejna postaja. Italijani so zato zamenjali vse železnice do poslednjega progovnega delavca s svojimi ljudmi, prav tako pa so zamenjali z Italijani tudi vse slovenske učitelje, državne uradnike in sploh vse, kar se je dalo. Razen tega pa so pripeljali v Postojno tudi ogromno število obmejnih varnostnih organov, finančnih stražnikov, karabinierjev, miličnikov, železničarjev in vojakov. Tekom teh 12 let so zgradili ogromne vojašnice za stalno garnizijo, kasarno za karabinierje, kasarno za finančno stražo in kasarno za milico. Kolodvor so razširili najmanj za dvojni obseg, ustanovili pa tudi celo vrsto svojih spedičij, podružnic bank, izvoznih in uvoznih podjetij, posebno lesne stroke itd. itd. Skratka, v Postojni se je silno mnogo gradilo, gra-

dili pa so samo Italijani in zelo se je povečalo tudi število prebivalstva, in zopet le s priseljevanjem Italijanov. Okolica kolodvora je vsa spremenjena, zazidana.

Spremenilo se je pa tudi sicer zunanje lice Postojne. Dobila je novo električno razsvetljavo iz elektrarn ob Soči in mesto je sedaj mnogo bolj razsvetljeno kakor je Maribor. Stotine in stotine močnih žarnic razsvetljujejo vso noč vse kotičke mesta, razsvetljena je vsa dolga, neobzidana cesta do vhoda v jamo, razsvetljena cesta do kolodvora, cesta proti Ravberkomandi in cesta proti Gorici do Stare vasi, torej še en kilometer izven mesta! Vse luči so postavljene na kovinastih drogih in vse to se je izvršilo — na račun občine, katere nihče ni vprašal, če se s temi ogromnimi izdatki strinja ali ne. In dočim v vseh drugih mestih po polnoči ugasnejo vsaj vsako drugo luč, gorijo v Postojni vse vso noč. Zakaj? Nekateri pravijo da zato, da bi čimprej spravili na kant mestno občino, drugi pa da zaradi tega, ker jih je teme — strah. Prav tako pa so preskrbeli mesto tudi z javnimi stranišči tako na gosto, da se milijonska mesta lahko skrijejo. In zopet na račun občine in ubogih slovenskih meščanov, ki so zadolženi čez glavo.

Da bi pa slovenske podjetnike, posebno hotelirje, restavrate in gostilničarje še bolj oškodovali, so zgradili pred vhomom v jamo ogromen hotel, ga dali v najem nekemu priseljenemu Italijanu in določili, da mora vsak tujec, ki pride v Postojno in hoče v jamo, plačati z vstopnino tudi enodnevno hrano in eventuelno prenočišče, ki ga dobi seveda samo v tem hotelu. Tako stane sedaj vstopnica v jamo 40 lir (120 Din). In dasiravno je lansko leto posetilo Postojno in jamo nad 200.000 tujcev, postojnski hotelirji in gostilničarji od njih niso imeli nobene koristi in je največji prejšnji postojnski »Grand hotel Postojna« moral likvidirati. Tako sistematično in na vse moguče načine ne zna ubijati svojih narodnih manjšin pač noben narod na svetu, kakor Italijani. Nekdaj najbolj zavedna slovenska Postojna je danes Slovencu, ki jo poseti, neprimeren bolj tuja kakor sta Trst in Gorica. Tam še vedno lahko govoriš slovensko, tam še vedno najdeš slovensko družbo, v Postojni je to nemogoče. Za usodo našega Primorja je Postojna najbolj verna prisposoba, simbol strašne usode, ki je zadela ta del našega naroda.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 27. februarja ob 20. uri »Takrat v starih časih«, ab. A. Gostovanje gdc. Marice Lubejeve.

Petek, 28. februarja. Zaprto.

Sobota, 1. marca ob 20. uri. »Takrat v starih časih«. Kuponi. Znižane cene. Nedelja, 2. marca ob 15. uri »Grudica«. Kuponi. — Ob 20. uri »Netopir«. Znižane operetne cene. Kuponi.

»Takrat v starih časih« pri znižanih cenah. Popularna in nad vse zabavna Stolzova opereta »Takrat v starih časih« se ponovi v soboto, 1. marca prvič pri znižanih cenah. Vsebinska te operete je mestoma vesela, mestoma pa ganljiva ljubzenska zgodba iz dobrih starih časov, muzika pa zelo pristrčna in melodiozna.

Nedelja v marib. gledališču. V nedeljo, 2. marca, ob 3. po daljšem času spet otroška predstava. Vprizori se Zolnirjeva lepa pravljica igra s petjem, plesom in godbo »Grudica«. Kuponi. Vsak odrasli, ki kupi vstopnico, ima pravico vzeti enega otroka do četrtega leta na krilo. — Zvečer ob 20. uri pa se ponovi prelepa klasična Straussova opereta »Netopir« pri znižanih cenah.

Ljudska univerza v Mariboru (Apolo kino).

V ponedeljek 3. marca velika skavtska prireditev: Yamboree pri Londonu, svetovni kongres skavtov, z mnogimi skioptičnimi slikami. V soboto 8. marca

ob 8. zvečer koncert ljubljanske Glasbene matice. Pariški program. Ker je prireditev zvezana z ogromnimi stroški (80 pevecv), se bo koncert vršil le, če je s predprodamo vstopnic zajamčeno materijelno kritje velikih izdatkov. Zaradi tega se pozivajo vsi, ki jim je na tem ležeče, da zapoje spet čez mnoga leta na mariborskih tleh ljubljanska Glasbena matica, ki si je stekla tekom zadnjih let na čeških, poljskih in francoskih tleh najsijajnejše uspehe, da kupijo že v predprodaji vstopnico. Predprodaja se prične v ponedeljek 3. marca pri ge Zlati Brišnik in g. Höferju.

Novosti »Ljudske knjižnice.

Zadnji čas je prejela »Ljudska knjižnica« sledeče nove knjige: A. Dumas: Tri musketira; Pregelj Iv.: »Peter Markovič«, Jalen Janez: »Ovčar Marko«, Jeras Jos.: »Planina smrti«, Gartenlaube, »Kosmose«, Bridges T.: »Na pomoč«, Stijn Strewels: »Sluga Jan«, London Jack: »Kralj Alkohol«, Ljubljanski zvon, Koprive, Nova Evropa, Oppenheim: »Rekord der Abenteuer«, Wilton Louis: »Die weiße Spinne«, »Der Teppich des Grauens«, Wallace Ed.: »Die Drei von Cordova«, Pitigrilli: »Ein Mensch jagt nach Liebe«, Knut Ham-sun: »Pan«, Bevk Franc: »Umirajoči Bog Triglav«, Majeve Gizela »Vzorna gospodinja«, Deset let Narodnega gledališča. — Ljudska knjižnica posluje v Narodnem domu vsak četrtek, soboto, nedeljo in torek ter je vsakomur dostopna.

Mariborski in dnevni drobiž

Umor v Gornji Pristavi pred sodiščem

Pred senatom petorice se je vršila včeraj že lani od prvotnega sodišča odgojena razprava proti 19letnemu posestniškemu sinu Martinu Horvatu, ki je obtožen, da je 3. septembra umoril svojega lastnega očeta Antona, ter proti tesarju Janezu Fideršku, ki je obtožen radi soudeležbe.

O tej krvavi rodbinski tragediji smo svoječasnno že obširno pisali. Anton Horvat je skrajno slabo ravnal s svojim sinom Martinom, v katerem je končno dozorel sklep, da se iznebi svojega očeta. Ko je prišel oče dne 3. septembra zopet pijan domov in se je zavlekel na skedenj, ga je Martin udaril s tako silo z uhljem sekire po glavi, da je bil takoj mrtev. Po strašnem zločinu je zavlekel truplo na koruzno njivo, kjer so je kasneje našli orožniki. Martin je po aretaciji takoj priznal svoje dejanje, izjavil pa je obenem, da ga je nagovoril k umoru tesar Janez Fideršek, ki se je neprestano pravdal z njegovim očetom, in mu tudi pomagal truplo spraviti v koruzno njivo. Radi tega je bil aretiran tudi Fideršek in se je vršila včeraj vnovič razprava. Martin Horvat je tudi pred senatom potrdil sokrivdo Janeza Fiderška, ki je v zaporu popolnoma propadel duševno in telesno, da so ga morali prinesiti k razpravi na nosilu. Fideršek pa je nasprotno odločno zanikal vsako sokrivdo in odgovarjal na razna vprašanja tako zmedeno, da je drž. pravdnik sam predlagal, da naj izvedenci preiščejo njegovo duševno stanje. Senat je nato res odgodil razpravo.

S tem je bila torej že v drugič odgodena odločitev v tej žalostni rodbinski tragediji, ki z jarko lučjo osvetljuje najtemnejše strani življenja na naši vasi, posebno v Slov. goricah in na Ptujskem polju, kjer alkohol usodno razkruja družinsko in družabno življenje.

Diplomiral je

na juridični fakulteti ljubljanske univerze v torek, dne 24. tm. g. Branko Cvetko iz splošno znane napredne rodbine v Mariboru. Čestitamo!

Smrtna kosa

Včeraj zjutraj je po večdnem trpljenju izdihnil v bolnici trg. potnik Jože B a r š i č iz Zg. Polskave, ki se je — kakor smo javili — ustrelil pred dnevi v glavo. Pokopali ga bodo jutri na magdalenskem pokopališču. — Tudi včeraj sta umrla v splošni bolnici upok. nadučitelj Jože D r o f e n i k iz Poljčan, star 51 let, in mizarjski mojster Jože V u t e iz Sv. Križa nad Mariborom, star 47 let. — Blag jim spomin, žalujemo naše sožalje!

Kmetijsko-poučni tečaj pri Sv. Marjeti je tudi drugi dan, t. j. 26. tm. pokazal veliko udeležbo 120 obiskovalcev. Res čuditi se je, kako veliko zanimanje ima občinstvo za to prekorišno prireditev. Predavali so: g. srežki živinozdravnik o higijeni v živinoreji, g. Kuret o vinarstvu in priljubljeni g. Zupanc o mlekarstvu in kokošjerji. Ta tečaj predstavlja naravnost nekaj kmetijsko-proslavni teden marjeških župljanov. Vse se ga udeležuje, staro in mlado, moški in ženske ter tako v šolo in iz šole roma dnevno cela procesija ljudi. Najbolj zanimivo bo pa v petek, ob sklepu tečaja, ko se obljublja taka udeležba, da bo v šoli zmanjkalo prostora, kakor prvi dan.

V petek dne 28. premiera

„Brezmejna ljubezen“

Velefilm v 9. ogromnih dejanjih krasne vsebine in brezpriemerne lepote! Rezervirajte vstopnice!

Kino Union

Tel. 23-29

Pregledovanje draguljev in zlatnine.

V nedeljo, dne 2. marca, od 10. do 11. dop. bo pregledovala kontrolna komisija urarske zadruge pristnost draguljev, zlatnine in srebrnine pri mestnem magistratu v Mariboru, soba št. 5, brezplačno. Kdor se hoče prepričati o pristnosti svojih draguljev, zlatnine in srebrnine, naj se pravočasno oglasi.

Vzpenjače in njih rentabilnost.

Marsikdo ima morda pomislke, ali bo vzpenjača na Pohorje rentabilna. Naša soseda Avstrija jih ima 110. Iz bilance »Kanzelbahn« na Koroškem (Osojsko jezero) je razvidno, da je imela lani pri glavni 4.800.000 Din — 960.000 Din čistega dobička, zgrajena pa je bila pred dvema letoma. Koroška je tujsko-prometna dežela radi svojih jezer in razvite hotelske industrije, vendar pa nikakor ne spada med dežele z izrazito mednarodno publiko in je odvisna bolj od notranjega drž. prometa. Tudi naša pohorska vzpenjača bo morala računati večinoma z gosti iz naše države, vendar pa lahko mirno trdimo, da bo sorazmerno dobro uspevala. Vožnja tja in nazaj bo stala samo 20—25 Din, da bo omogočen čim večji obisk. Naši vzpenjači so obljubljene vrh tega večje subvencije, ki pa za obrestovanje glavnice ne pridejo v poštev in se zato poviša znesek za razdelitev na obresti. Vabimo občinstvo, da zato podpiše deleže prve jugoslovanske žične železnice, kdor pa jih je že, naj jih vplača na konto zadruge pri Mestni hranilnici v Mariboru. Podpisovanje deležev sprejema tajništvo Pohorske vzpenjače, Maribor, Jurčičeva ul. 8, Putnik, Aleksandrova cesta, Menjalnica Bizjak v Gosposki ulici, tvrdka Weigl v Jurčičevi ulici in Oset, hotel Mariborski dvor.

Za sokolsko maškerao

na pustni torek bodo vsi prostori Narodnega doma toplo zakurjeni. Prvovrstna plesna godba, elegantni bar, senzacijske atrakcije v odmorih. Posetite prvo prireditev »Sokola« Maribor-matica. Poslužite se znižane vstopnine v predprodaji v trgovinah Bureš in Majer.

Sobota 1. marca

Modra reduta

Velika kavarna

Živinski sejem v Mariboru.

Na živinski sejem, ki se je vršil v torek v Mariboru, je bilo prignanih 19 konjev, 12 bikov, 140 volov, 289 krav in 4 teleta, skupno 469 komadov. Prodanih je bilo 292 komadov, od teh 28 v Avstrijo in 16 v Italijo. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 10—10.50 Din, poldebili 8.50—9.50, plemenski 7.75—8, biki za klanje 7—8, plemenske krave 6—6.75, za klobase 4.75—5.50, molzne 8—10, breje 8—10, mlada živina 7—7.75 Din.

Sportna reduta ISSK Maribora

pod geslom »Vsak po svoje« na pustno soboto v dvorani Uniona! 412

Veselica gasilcev v Kamnici,

dne 1. marca pri Pavešiču. 607

Streljaška družina Hotinjavas

priredi v nedeljo, dne 2. marca v prostorih gostilne Lobnik tik postaje Orehovavas-Slivnica, družinsko maškerao. Začetek ob 2. popoldne. Zveze z vlaki zelo ugodne. Strelci in lovci vliudno vabljeni. 611

Na nedeljo pustno,

bo na Pohorju lušno! Smuk, veselje, godba, ples, na planini je užitek res! Kdor brezmejnih radosti vžiti hoče, naj potrdi se do Mariborske kočje! Zato, Mariborčani, ne bodite pri volji slabi, odzovite se, če naša vrla oskrbnica vabi! 604

Maškerao priredi pevski odsek nižjih poštinih in brzojavnih uslužbencev

v Mariboru v nedeljo, dne 2. marca, ob 16. uri v gostilni »Mesto Ptuj« na Teznu pri Mariboru. 3 nagrade za najlepše maske. 610

Pozor!

Dne 1. marca priredi prostovoljno gasilno društvo v Radvanju v vseh prostorih gostilne Anderle v Radvanju maškerao. Igra Werglez-ov orkester. Nagradile se bodo tri najlepše maske. Avtobusni promet do 24. ure. Začetek ob 20. uri. Vstop prost. Odbor. 609

Koliko časa lahko stradajo živali?

ZIMSKO SPANJE. — OTRPNENJE VSLED SUŠE. — ŽIVALI, KI OSTA-
NEJO BREZ HRANE DO 30 LET.

Znano je, da so živali v splošnem mnogo bolj odporne kakor so ljudje. Psa ali mačko n. pr. lahko povozi avtomobil, pa ostaneta v večini primerov pri življenju in jima ni treba v bolnišnico, kakor človeku. Prav tako pa so živali v celoti mnogo bolj odporne tudi v stradanju. Poln n. pr., lahko živi dva do tri mesece brez vsake hrane in pijače. Razni netopirji prebijejo brez hrane po pol leta, pa jim tak post prav nič ne škoduje, samo na telesni teži izgubijo, kri jim postane bolj hladna in tudi dihanje zelo redko, tako da dihanje netopir navadno samo po enkrat v 15 minutah.

Te živali pa niso edine, ki se lahko vzdržujejo tako dolgo brez vsake hrane. Ne samo oni, ki pozimi spe, kakor poleg že omenjenih, še: jež, veverica itd., brez hrane ostanajo lahko zelo dolgo tudi še druge živali. Tako leže medved na mehko ležišče in živi od masti, ki jo je nabral v jeseni. Le včasih ga naženeta lakota in žeja, da se zopet prebudi in gre na plan. Mroži, ki so znani po svojih črlih kožuhih in ki domujejo na skalnatih otokih Alaske, stradajo po cele mesece radi — ljubezni. Pet mesecev dolgo se potepajo po morju, ne da bi šli na kopno, in si zredijo masten trebušček. V začetku maja pa zlezejo po sedem stotov težki samci na suho in čakajo na samice. Izmed došlih si izberejo barem po 40 živali, ki ga ljubosumno varujejo. Tako ostanajo od začetka maja do avgusta in pri tem ne jejo in ne pijejo in niti za trenutek ne zapustijo kopne zemlje, tudi spijo zelo malo.

Podobno je tudi z lososi, ki na dolgem potovanju, ko gredo na drstenje, ne uživajo ničesar ne na poti tja ne nazaj. V

nekaterih krajih traja to do sto in dvajset dni. Pri nekaterih drugih živalih pa opazimo lahko še večjo vztrajnost. Pri žabah so s pomočjo umetnega mraza podaljšali zimsko spanje na tri leta in pol, a so se po tej dobi živali zopet prebudile v življenje, ko jih je prešinila toplota. Enak poizkus so napravili s kačami, ki tudi v budnem stanju vzdržijo zelo dolgo brez jedi. Nekatere ribe — med temi jegulja — se zakopljejo v blato in prespijo zimo. Tudi žuželke prespijo mrzlo zimsko dobo in pri tem, seveda, ne potrebujejo nobene hrane.

Živali pa ne prisili k spanju samo zima, ampak tudi suša. Ne samo žabe, tudi krokodili in nekatere želve se ob pomanjkanju vode zakopljejo v blato, odre vene in počakajo novega dežja in vode, ki jih oživi. Zgodilo se je že, da so na ta način zakopane živali z blatom vred prinesli iz Afrike v Evropo in so jih tu oživeli z vodo. Celo nekatere ribe imajo to svojstvo, da ob suši otrpnejo v blatu in potem zopet ožive.

Umetniki v stradanju so tudi polži s hišico; potegnejo se v notranjost, zaprejo vhod z apnenčasto lupino, pustijo luknjico za zrak in počakajo mirno sploščati.

Začeli smo pri sesalcih in prišli do polžev, če pa gremo še bolj navzdol, do nižjih vrst živali, bomo zadeli šele na prava čuda stradanja. V suhem prahu žleba čaka medvedič cela desetletja, da kane nanj kaplja dežja, ki ga znova oživi, da se splazi dalje. Živa nit (gordius aquaticus) se prebudi celo še po tridesetih letih. Če bi pa opazovali v tem oziru živali pod drobnogledom, bi spoznali še večja čuda.

Najstarejša človeška naselbina

OTOK TRISTAN DA CUNHA. — 150 LJUDI SREDI NEIZMERNEGA OCE-
ANA. — BLAGODAT RADIA.

Globoko v južnem Atlantskem oceanu, daleč od suhe zemlje in sam v samotni leži otočič Tristan da Cunha. Njegov vladar, duhovnik Rogers, je umrl pred par leti in zdaj je takorekoč brez gospodarja, čeprav spada formalno pod Britanski imperij. Pravzaprav pa so to trije otoki, vsi skalnati in nerodovitni; imenujejo se Inaccessible, Nightgale in Tristan da Cunha. Obljuden je samo tretji in je zato dal skupini tudi ime. Odkril ga je l. 1506. portugalski admiral Tristan da Cunha. Nekaj stoletij ni imel nobenega gospodarja in šele Napoleono-vo bivanje na 1500 km oddaljenem otoku Sv. Helene, je napotilo Angleže, da so ga proglasili za svojo last.

Strmo se na obljudenem glavnem otoku dviga iz morja 2300 m visok ugasli ognjenik in v njegovem nekdanjem žrelu leži malo jezero. Le na severovzhodu je na podnožju te gore nekaj naplavljenega sveta, ki je rodovit in daje možnost življenju rastlin, živali in ljudi. Podnebje je zmerno, dežja je dovolj, rastlinstvo je bujno, a živalstvo je zastopano le po tja pripeljanih domačih živalih: govedu, konjih, ovcah, kozah, prešičih in perutnini, dočim je med prvotnim živalstvom le nekaj ptic, posebno morskih, tulnjev in žuželk. Ptice pevk na otoku ni, prav tako tudi ne sesalcev.

Okoli l. 1900. je štel otok le 70 prebivalcev, danes pa jih ima krog 150. Bliznji nego otok Sv. Helene mu je otok Gaugh (Go), a nič ljudi ni tam, samo miši in žuželke kraljujejo na njem. Rogersovo kraljestvo tedaj ni bilo veliko, bilo je le majhna in najbolj samotna naselbina na zemlji, obstoječa iz različnih narodnosti. V upravnem oziru spada Tristan da Cunha h Kaplandiji (Transval v Južni Afriki), a ta je predaleč, da bi mogla vršiti nad njim svojo oblast, zato so bili v Londonu veseli, ko se je pokojni Rogers odločil, da gre na otok in so mu dali naslov samostojnega vladarja. Toda vladarski posli na tem najbolj samotnem koščku sveta mu niso delali veselja. Otok so za njegovega vladanja zadele številne nesreče. Pred 42 leti je tam

razsajala živinska kuga, da je poginilo skoraj vse govedo do zadnjega, kmalu za tem pa je pobrala neka rastlinska bolezen tudi ves krompir.

Prebivalstvo je bilo v veliki stiski. V Južni Afriki bi bili otočanom radi pomagali; ponujali so jim zemljo v Kaplandiji, denar, živino, poljedelsko orodje, semena itd., če se izselijo, a nihče ni hotel zapustiti samotnega otoka. Dokaz, kako jim je majhna kepa sveta prirastla k srcu! Naposled so jim priskočili na pomoč na ta način, da so jim poslali živino in razne potrebščine, pa je bilo zopet vse dobro. Prebivalci najbolj samotne človeške naselbine so zaživel novo življenje in se v kratkem številčno podvojili.

Sicer pa so ti otočani popolnoma odrezani od ostalega sveta. Parnik priplove mimo otoka in se na njem ustavi samo enkrat na leto, pa tudi to ni gotovo. O izbruhu svetovne vojne so n. pr. izvedeli šele poleti l. 1915, torej skoro leto dni po pričetku krvavega klanja. Sem in tja se zgleda na otoku tudi kakšna slučajna ladja z živili in vsakdanjimi potrebščinami, kar je za te samotarje seveda velik praznik. Razkošja ne poznajo in so zadovoljni, če imajo dovolj mesa, mleka, sirovega masla, masti in krompirja. Kruh iz moke jim je izredna slaščica. V novejšem času pa jih je rešil strašne samote — radio. Nabavili so si namreč sprejemni radijski aparat in pridno poslušajo godbo, predavanja in novice iz daljnega in neznanega jim sveta. Tako je čudež moderne tehnike dosegel tedaj tudi že najbolj samotno človeško naselbino.

Naravnost!

Učitelj (v šoli Markecu): Kaj vse dobimo od goske?

Markec: Meso, jetra...

Učitelj: No, kaj še?

Markec: E... e...

Učitelj: No, kaj pa imate doma v posteljah?

Markec: Stenice!

Sokolstvo

Maribor — Matica.

Telovadne ure oddelkov:

Oddelok	Telovadnica	Dan	ure	Predajak
Člani ml.	Meščanska šola Krekova ulica	Ponedeljek Petek	20—22	Dekleva Janko
Člani st.	Gimnazija Koroščeva ul.	Ponedeljek Sreda Petek	19—20	Hvalenc Joško
Članice	Meščanska šola Krekova ulica	Torek Četrtek	19—20	Pipan Mira
Moški naraščaj od 14.—16.	Meščanska šola Krekova ulica	Sreda Sobota	19—20	Lapaine Stane
Moški naraščaj od 16.—18.	Meščanska šola Krekova ulica	Ponedeljek Petek	19—20	Mačus Franjo
Ženski naraščaj od 14.—18.	Meščanska šola Krekova ulica	Torek Četrtek	17—19	Dekleva Janko
Moška deca od 7.—10.	Meščanska šola Cankarjeva ul.	Sreda Sobota	17—19	Kavčič Janko
Moška deca od 10.—14.	Meščanska šola Krekova ulica	Sreda Sobota	17—19	Čelhar Ivo
Ženska deca od 7.—14	Cankarjeva ul. Krekova ulica	Četrtek Ponedeljek	17—19	Pipan Mira
Moška in ženska deca pod 7. letom	Meščanska šola Cankarjeva ul.	Četrtek	16—17	Lavrenčič Weigl Dragica

Vpisovanje med telovadnimi urami pri oddelkovih prednkih.

Sport

ISSK Maribor—SK Rapid.

V nedeljo, ob 15. uri, se prične mariborski derby med najmočnejšima domačima kluboma »Mariborom« in »Rapidom« na igrišču SK Železničarja.

»Maribor« je na zadnji tekmi z Ilirijo pokazal, da je vigrano moštvo, ki je tudi v tehniškem oziru od lanskega leta znatno napredovalo. Tudi v ofenzivi ni štedilo s streljanjem, kar vzbuja pričakovanje, da tudi v nedeljo napad ne bo okleval.

Rapidovo moštvo je borbena enajstotica, vztrajna in požrtvovalna. V tekmah proti Mariboru izredna odporna in ambiciozna. Pičli rezultati v zadnjih letih tekmovanja med Mariborom in Rapidom dokazujejo, da je Rapid popolnoma enakovreden protivnik.

Ravno negotovost, ki ne dovoljuje prognoz o izidih tekem med Mariborom in Rapidom, je najprivlačnejša. Radi tega so tudi prireditve prvoplasiranih najboljših obiskane. Tekma bo tudi pokazala, s kakšnimi izgledi gredo naši nogometaši v boj za prvenstvo dravske banovine.

Sodil bo gosp. dr. Planinšek.

SK Železničar v Gradcu.

SK Železničar gostuje v nedeljo, dne 2. marca v Gradcu. Nasprotnik je amaterski prvak Avstrije, graški Atletik klub.

Grof, njegova žena in boksač

Na budimpeštanskih ulicah se je te dni odigral dogodek, ki je vzbudil mnogo prahu, komentarja in zabave. Po ulici sta prihajala elegantna dama in atletski razvit gospod. Nenadoma se pred njima ustavi avto, iz avta izstopi eleganten gospod s palico v roki, skoči pred damo in gospoda in s krikom »sedaj te imam, zapeljivec!« udari atleta s palico po hrbtu. Ta ne reče nič, samo se postavi v boksaško pozicijo in udari gospodu takšen knock out, da je ta telebnil na trotoar. Na policiji se je izkazalo, da je bil elegantni gospod veleposlanik Voltan Szomogy, dama njegova nezvesta in od njega ločeno živeča žena, atlet pa znani boksač Vladislav Erdős, ki je po mnenju grofa zapeljal njegovo ženo.

Spopad med generalom in admiralom

V Toulonu so bili meščani te dni pričča nenavadnega dogodka, da sta se na javni ulici spopadla general in admiral. Toulonski mornariški poveljnik, admiral Laborde, se je peljal z avtomobilom. Šofer je zavozil na nekem ovinku s pre-

cejšnjo naglico, tako da je avto skoro povozil slučajno mimo prihajajočega pehotnega generala Henria. General se je tako razsrdil, da je razbil eno šipo na avtu ter vrh tega prisolil zaušnico admiralu. Šofer je imel toliko prisotnosti duha, da je razkačenega generala potisnil v avto svojega nasprotnika in se je odpeljal potem z obema na policijsko stražnico.

Rubežen in glavni dobiček

Neki gostilničar v Vratislavi (Breslau) je zadel v ponedeljek drugi glavni dobiček pruske državne loterije v znesku 500.000 mark. Uradnik državne loterijske kolekture, ki mu je prinesel veselo vest, je prišel ravno v zanimivem trenutku. Gostilničar je bil namreč slino obupan, ker ste bili pravkar izvršeni pri njem dve rubežni. Uradnik mu je seveda sporočil zato veselo vest z veliko previdnostjo, da se ne bi gostilničarja po razburjenju radi rubežni lotilo še večje razburjenje radi nepričakovane sreče.

Prokletstvo Tutankamena

V Londonu se je pripetil te dni samomor, ki ga spravljajo ljudje v zvezo s prokletstvom faraona Tutankamena. 77-letni lord Westbury, oče tajnika Howarda Carterja, vodje pri izkopavanju grobnice Tutankamena, je skočil iz 7. nadstropja svoje hiše na cesto in obležal takoj mrtev. Njegov sin je meseca novembra nenadoma umrl. Podaril je svojemu očetu več dragocenih komadov iz faraonove grobnice. Lord Westbury, ki je že dalj časa bolehal, je bil zadnje dni močno potr in je bil trdno prepričan, da čaka tudi njega, kakor vse one, ki so oskrnili Tutankamenov grob, nenaravna smrt.

Beatifikacija dveh novinarjev.

Doslej so bili proglašeni svetniki pač že skoraj iz vseh stanov, iz časnikarskega pa te časti še ni bil dosegel nihče. Kakor pa poročajo sedaj francoski listi, bomo dobili v kratkem tudi časnikarji dva blaženca in pozneje morda tudi svetnika, oba pa bosta Francoza. Izvoljenca sta ustanovitelja in urednika nekega bivšega katoliškega lista v Lilleu, Camille Ferron in Philibert Vrau. Predlog za beatifikacijo je bil od takojšnje cerkvene oblasti preko pariške nunciature že odposlan v Rim in ker so dokončana tudi že skoraj vsa s tem zvezana poizvedovanja, bodo proglasitve za blažene izvršene morda že v bližnji bodočnosti. Tako bomo novinarji zastopni v nebesih kar po dveh blažencih.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

35

Oče ga je opazoval z občudujočo radovednostjo. »Kakšen krasen tiger!« si je mislil natihem. Lukrecija ni rekla ničesar. Njen pogled se je izgubljal v valovju reči, ki jih je ona sama poznala v svojem srcu.

»In tako, dragi oče,« je povzel Cezar, »bo tem boljše za nas, čim prej se zgodi... Sicer pa je treba napraviti kratek konec... Drugače nam preti nevarnost, da nas napade vsa Italija... Da... da... čim prej! Moramo se polastiti tega zadnjega gnezda, ki mu pravijo Monteforte.«

»Kakor hitro dobim o grofu Alma novic, ki jih pričakujem, bo čas za to. Ti sanjaš o samih ranah in udarcih... toda jaz — jaz hočem zagotoviti podjetju uspeh... Sicer pa bom skušal po možnosti nadzorovati tvoj pohod...«

»Kaj? Ali namerjate iti tudi vi nad Monteforte?«

Ne, toda naselil se bom v Tivoli, ki leži skoraj sredi poti. Odondot bom lahko nadzoroval Rim in Monteforte obenem. Blizu tebe bom, ki se boš vojskoval, in blizu Lukrecije, ki bo diplomatila... A propos, Lukrecija, treba bo obvestiti Mago v ghetu, da ji nekdo napravi majhen poset... tisti nekdo, ki mu je obljubila izvestno pijačo.«

»Mage ni več v Rimu,« je dejala Lukrecija malomarno.

Papež je planil kvišku in nagrbnil čelo.

»V Tivoli je,« je dodala Lukrecija.

»V Tivoli!« je kriknil stari Borgia malodane z grozo. »Človek bi zares verjel, da ta prokleta čarovnica ve za moje misli... Sam sem ji hotel reči, da naj se spravi tjakaj. Toda kakšen posel jo je mogel napotiti v Tivoli?«

»Nedvomno pobožnost do prednice, čarovnice starega veka... Zdi se vsaj, da živi v nekakšnem brlogu tik pri templju Sibile.«

»Poznam ta brlog. Vse gre po sreči, otroka...«

»Za vaju dva!« je dejala Lukrecija in skremžila obraz. »Cezar se pojde sekat pod Monteforte, kjer bo lahko plaval s svojim konjem po celih rekah krvi... To mu gotovo pridobi ljubezen mlade in čiste Beatrice, ki jo njeni nepreštetni oboževalci imenujejo Primavera, ker je tako sveža in krasna...«

Cezar je prebledel od srda pod zbadanjem Lukrecije.

»Naj me ljubi ali ne ljubi,« je zarenčal, »moja bo in nikogar drugega!«

»Vi, oče,« je povzela Lukrecija, »odhajate v kraj blaženstva, ki mu pravijo Tivoli. Kolikor se vam bo ljubilo, boste lahko občudovali prekrasni razgled po polju, ki se bo nudi vašim očem; in stavim, da bo vaše občudovanje tem živahnejše, čim bo nekdo navzoč in vam bo pomagal razumevati krasoto narave: to je nedolžna Fornarina, ki vas čaka tam in gotovo že zdihuje po rečeh, katerih jo boste učili...«

Kakor prej Cezar ob imenu Primavera, se je zdaj stresel papež, ko je slišal imenovati Fornarino. Lukrecija je nadaljevala:

»Jaz pa ostanem sama tu in se bom sijajno dolgočasila.«

»Oh, saj se lahko zabavaš s tem, da varaš svojega drugega soproga,« ji je rekel Cezar.

»Vojvodo Bisaglijskega? Revez siromak!... Ali je on sploh vreden, da bi se ukvarjala z njegovo ničevnostjo?«

»Si že najdeš razvedrila. Kadar hočeš, nisi nikdar v zadregi.«

Lukrecija je skomizgnila z ramami.

»Kaj se tiče razvedril...« je povzel papež. »Naše Rimljan — čaka zabavica, ki se ji ne bodo upirali, kakor se mi zdi...«

»Da, usmrčenje gospoda de Ragastens,« je dejal Cezar.

In zdaj je prišla vrsta na Lukrecijo, da se je stresla ob tem imenu.

»Kdaj mu odsekajo glavo?« je vprašala mrzlo.

»Pojutrišnjim, sestra, ko vzide solnce. Ali prideš gledat?«

»Gotovo.«

»Vrli vitez!... Kar bo mene najbolj zanimalo, bo to, ko ga bom gledal v levji jami.«

Tako je Cezar imenoval celico z golaznijo, ki smo jo popisali. Nadaljeval je:

»Jutri zjutraj ga pahnejo vanjo; in sam hočem biti navzoč, da postrežem temu dičnemu prijatelju z najgorkejšimi tolažbami. Tristo satanov! Sam hočem paziti, da bo imel v svoji luknji dobro in številno družbo... Danes sem poslal dvanajst lovcev v okolico; ti mi prineseš bogato zbirko beloušk, krstač in modrasov... Tako mi je, kakor da bi bil že zdaj priča njegovih naslad...«

Cezar se je režal in kazal zobe. Strašno ga je bilo pogledati. Nenadoma pa se je naslonil s komolcem na koleno, in nagla guba mu je legla preko čela.

»On ljubi Primavera!« je mislil sam pri sebi. »In kdo ve, če ne ljubi tudi ona njega? Kdo ve, če nista že menjala poljuba ljubezni, do katerega si lastim pravico jaz?... Oh! Če je tako... potem hočem izumiti kako nečuvstvo muko... Pokažemo mu, prokletemu!«

Nemo se je penil in stiskal pest. Lukrecija bi se bila prestrašila in celo papež sam, če bi ga bila pogledala. Toda videla ga nista.

Stari Borgia je bil z duhom v Tivoli... Blodil je pod senčnicami svoje vile, prenašaje v naročju devico, ki jo je bil namenil objemom svoje starosti. Lukrecija pa je ležala na trebuhu in se ni ganila; nestalno je gledala tjavendan ter premišljevala:

»Ah, ta nepoznana slast! Spustiti se v peklo ječe tisto uro, ko duša jetnika umira v grozi bližajoče se smrti!... Vdati se mu, vklenjenemu v verige... Okušati njegovo ljubezen, podeseterjeno od strahu... Daviti se med njegovimi poljubi in njegovimi verigami... In to, baš tisto minuto, ko ga pahnejo v celico z golaznijo!... Doseči, da se krič groze, ki se mu iztrga, kadar ga spusté med živali, zlije v eno s krikom strasti, ki mu ga bo izvalila združitev z mano... Te slasti... da, te mi je treba!«

Težko sopeč so vsi trije pozabljali vsak zase navzočnost ostalih dveh ter okušali glodanje izumljenih naslad na lastnem mesu, ki je zamiralo v stekli zbesnelosti njihovih sanj.

Cela ura molčanja je potekla tako.

Ko so se vsi trije zavedli, so se spogledali med seboj in niso bili zavzeti, videči drug drugega bledoto.

»Z Bogom, otroka; počivat pojdem,« je dejal papež.

»Jaz pa pojdem premišljevati svoj vojni načrt,« je rekel Cezar.

»In jaz — ugibat, kako naj si priskrbim doslej neznan zabavo,« je zaključila Lukrecija.

Nekaj minut kasneje je bila Lukrecija v svoji sobi v Palači Smeha. Šla je v kopel, nato se je dala masirati in neparfumirati, in ko je legla v posteljo, je velela, da naj jo pusté samo.

Glavo zavito v čipke svojih blazin, ki jih je v zabavo grizla in trgala z zobmi, je zdaj okreplila svoj naklep in dognala sama s seboj, kako ga hoče izvršiti.

Hotela je še enkrat videti Ragastensa. Sklenila je, da ga pojde posetit v njegovo celico in to tik pred isto uro, ko bodo morali spustiti nesrečnika v celico z golaznijo, v tisto strašno predsobo smrti.

Niti en sam hip ni mislila na to, da bi otela viteza. To, kar je dražilo njeno perverzno pohlepnost, je bil baš poljub obsojenega k smrti, objem spojitve s človekom, ki mora umreti, in ki vé, da ga ne reši nič in nihče na svetu...

Okrog tretje ure zjutraj je Lukrecija vstala ter se polagoma oblekla, ne da bi zahtevala pomoč svojih služkinj.

Ogrnila se je s širokim plaščem, odpravila se je peš iz doma ter krenila takoj proti Svetoangelskemu gradu. Rim je spal. Vzvišen molk je odeva Večno mesto.

Počasnih korakov, oči vse mokre od pohotnega hlepenja, je stopala Lukrecija po tej vedrosti in tej tihoti, slastem naproti, ki jih je hotela poiskati celo na pragu smrti same.

XXI.

Cezar Borgia.

Zdaj se vrnimo k Cezarju.

Ko je bil zopet v svoji spalnici, se je Cezar zrušil v naslanjač in spustil glavo med dlani. Vsa njegova mučna, zavozlana in zdaj še nejasna misel se je izražala v besedah, ki jih je mrmral neprestano:

»On ljubi Primavera... Toda ona... Ali ljubi tudi ona njega?«

Cezar je bil neke vrste zver. Ljubil je mnogokrat, toda po zverski: ljubezen je pri njem privzemala obliko začasnega gonjenja. Bil je samec, razdražen od pogleda na mimoidočo samico — in vzel je tisto samico... to je bilo vse. Nikdar se ni zbudila njegova ljubosumnost v hipih, ko ga počivajoči čuti niso priganjali, da bi se polastil ženskega bitja.

Toda zdaj se je prvokrat porajalo in razvijalo v duši te zveri »človeško čuvstvo«. Posest zaželjene ženske se mu prvokrat ni dozdevala popolno zadoščenje. Prvokrat se je zdaj vznemirjal o svojih prednikih pri njej in o čuvstvu te ljubljene ženske.

Osuplost, ki ga je izprva zgrabila spricho te zavesti, se je umaknila divji jezi. Vstal je, z dolgimi koraki je prišel begati po sobi, in razbil je kipec ter dve prekrasni porfirni vazi, dočim so mu usta bruhala pene in kletve. Naposled je padel ves oblečen na svojo posteljo ter pričel zopet razmišljati.

»Ona ga ljubi, o tem ni dvoma. Videla sta se. Lagal je, ko mi je rekel, da je ne pozna... Ona ga ljubi, naj bo!... Toda — ali se mu je kdaj že vdala? Ah!« je zarjul, »da tega ne vem!... Da bi vedel vsaj to!... Potem bi bilo končano... Toda jaz ne vem...«

(Nadaljevanje sledi)

Sobo- in črkoslikanje

izvršuje po cenl, hitro in okusno Frano Ambrožič, Grajska ul. 2. 2281

Krasno stanovanje

treh eventualno dveh sob, solčno z vsem konfortom oddam. Istotam bo s 1. aprilom prosto še eno trisobno stanovanje z verando in loggio. Uporaba vrta, garaža. Naslov v upravi lista. 582

Kolporterja

za večerno prodajo časopisov sprejme Hinko Sax, Maribor, Grajski trg. 593

Sostanovanko

gospodično sprejemem Kopitarjeva ul. št. 14/I. 613

Univalnik

in nočno omarico, dobro ohranjeno, rjavo, kupim. Naslov je pustiti v upr. lista. U

20% kronske bone kupimo!

Plačamo najvišjo dnevno ceno. Pro-mejna bančna družba, Maribor, Cankarjeva ulica 14. 307

Poročne prstane

v vseh fazonah kupite najceneje pri zlatarju A. Stumpf, Koroška cesta 8. Staro zlato in srebro se zamenja. 447

Meblovano sobico

z električno lučjo, posebnim vhodom iz predsobe, oddam takoj solidnemu gospodu ali gospodični, tudi dijaku ali dijakinji. Stritarjeva ulica 5, I. nadstr. 531

Malo, meblvano sobo

oddam s 1. marcem eni osebi. Vrazova ulica 6, pritličje, levo. 590

Opremljeno sobo

oddam stalni gospodični. Razlagova ulica 25/II, desno. 592

Mesto tajnika

pri Društvu hišnih posestnikov v Mariboru se takoj odda. Rekleptanti morajo poznati davčne predpise, vajeni občevaranja s strankami ter slovenščine in nemščine popolnoma zmožni. Ponudbe je oddati v anončni upravi Hinko Sax, Maribor, Grajski trg. 614

Krojači

za konfekcijo dobijo delo. Vprašati J. Karničnik, Glavni trg 11. 608

Kdor si želi

poštene zabave, naj gotovo pride v soboto, dne 1. marca v gostilno Lahajner-Starman, Frankopanova ulica 39 na domačo zabavo. Se priporoča Rado. 591

Kolesarji!

Najboljše izvršuje popravila na kolesih in motorih mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. Ker se popravila izvršujejo dobro in se za ista tudi jamči, so vsled tega tudi najcenejša. 606



Pletenine

vseh vrst izdeluje po nizkih cenah strojno pletenje

Šegula

Tomšičev drev. 231

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vsak po svoje

za vsakega nekaj

krinke od Din 3
tarlatan 10
silk 20
sendl blago 20
srebrno blago 45
lamé 48

in originelne pustne okraske pri

C. Büdefeldt
Gospodskva ulica

Dobro pristno vino

domačega pridelka v zaprtih steklenicah
liter Din 12.— v trgovini 582

A. VERTNIK, Sodna ulica št. 17

Dražbeni oklic!

V soboto, dne 1. marca 1930 dop. ob 9. uri prodajo se v Mariboru, Gospodskva ulica 34 na javni dražbi sledeči predmeti: Raznovrstno perilo, čipke, pletenine, trgovska oprava. K draženju se bo začelo pozivati šele pol ure po zgoraj navedeni uri; medtem pa se lahko ti predmeti ogledajo.

Okrajno sodišče v Mariboru, pis. odd. X., dne 26. II. 1930. 609